

Інна Власова
ORCID iD 0000-0003-3532-3136

кандидат економічних наук, доцент, докторант,
Інститут вищої освіти НАПН України,
вул. Бастіонна, буд. 9, 01014 м. Київ, Україна
vlasovainnov@gmail.com

ФІНАНСОВА САМОСТІЙНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТІВ: ДОСВІД ЛАТВІЇ

Здійснено аналіз нормативно-правового забезпечення у сфері вищої освіти Литви. Встановлено, що заклади вищої освіти є автономними інституціями у сфері освіти і науки з правом самоврядування. Автономія закладів вищої освіти передбачає розподіл влади і відповідальності між державними структурами і керівництвом закладів вищої освіти, а також між їх керівництвом і академічним персоналом. З'ясовано джерела фінансування закладів вищої освіти із державних джерел. До них відносять фінансові ресурси державного бюджету на освіту; надходження від оплати навчання; фінансові ресурси цільового призначення. Виокремлено складові системи державного фінансування закладів вищої освіти: формула фінансування (навчання), яка пов'язана з кількістю навчальних місць; перформанс контракти; формула фінансування (науки) для закладів вищої освіти; конкурсне фінансування наукової діяльності. Визначено способи розподілу державних фінансових ресурсів закладам вищої освіти: прямі асигнування з державного бюджету закладам вищої освіти та непрямі субсидії у вигляді гарантованих державою кредитів. Наведено складові нової трирівневої моделі фінансування вищої освіти. Здійснено аналіз показників фінансової автономії університетів.

Ключові слова: *самостійність (автономія) університету; джерела фінансування; модель фінансування; пряме державне фінансування; непряме державне фінансування; фінансова автономія університету.*

© Власова І., 2019

<https://doi.org/10.28925/2312-5829.2019.3-4.306318>

Вступ. За умов реформування вищої освіти в Україні вважаємо за потрібне проаналізувати досвід Латвії, де впроваджено нову модель фінансування вищої освіти. Це надасть змогу краще зрозуміти та сформулювати механізми посилення фінансової самостійності університетів в Україні.

Державне фінансування вищої освіти перебуває у центрі уваги Erins I., Erina J. (Erins I., Erina J., 2015), історичний аналіз трансформації та диверсифікації системи вищої освіти Латвії розглянуто Mhamed A.A.S., Vārpiņa Z., Dedze I., Kaša R. (2018).

Мета статті – проаналізувати стан та передумови забезпечення фінансової самостійності університетів Латвії.

Законодавче підґрунтя розвитку вищої освіти. Звернемось до аналізу нормативно-правового забезпечення у сфері вищої освіти, що містить такі ключові документи:

– Закон Про заклади вищої освіти 1995 р. (Latvijas Republikas Saeimas Law On Institutions of Higher Education, 1995);

– Закон Про бюджет та фінансовий менеджмент 1994 р. (Latvijas Republikas Saeimas Law on Budget and Financial Management, 1994);

– Порядок фінансування закладів вищої освіти та коледжів із Державного бюджету (Cabinet Regulation No. 994 of 12 December 2006);

– Порядок розміщення фінансових ресурсів для державних наукових інститутів, державних закладів вищої освіти, наукових інститутів державних закладів вищої освіти (Cabinet Regulation No. 1316 of 12 November 2013);

– Постанова Кабінету Міністрів Про надання стипендій (Cabinet Regulation No. 740 of 24 August 2004).

У ст. 4 Закону Про заклади вищої освіти із змінами (Latvijas Republikas Saeimas Law On Institutions of Higher Education, 1995) під назвою «Автономія закладів вищої освіти» визначено, що «заклади вищої освіти є автономними інституціями у сфері освіти і науки з правом самоврядування. Автономія закладів вищої освіти передбачає розподіл влади і відповідальності між державними структурами і керівництвом закладів вищої освіти, а також між їх керівництвом і академічним персоналом».

Автономія закладу вищої освіти полягає у праві вільно обирати види і форми реалізації завдань, які визначені засновниками закладу вищої освіти і відповідають цьому Закону, а також у відповідальності за якість освіти, отриманої у закладі вищої

освіти, за доцільне і раціональне використання фінансових і матеріальних ресурсів, за дотримання принципів демократії, законів та інших нормативних актів, що регламентують діяльність закладів вищої освіти» (Latvijas Republikas Saeimas Law On Institutions of Higher Education, 1995).

З 2009 р. було змінено правовий статус закладів вищої освіти. У ст. 7 закріплено: «заклади вищої освіти, які засновані державою (за винятком Національної академії оборони Латвії) є юридичними особами публічного права (derived public persons)» (Latvijas Republikas Saeimas Law On Institutions of Higher Education, 1995). Заклади не є бюджетними установами, а інституціями, що фінансуються з бюджету. Відбувся перехід від жорсткого державного контролю до фінансового моніторингу закладів.

Щодо фінансових ресурсів закладів вищої освіти, у ст. 77 цього Закону вказано: «заклади вищої освіти фінансуються їх засновниками, які надають фінансові ресурси і здійснюють контроль за їх використанням. Фінансові ресурси державних закладів вищої освіти містять кошти державного бюджету, а також інші доходи, що одержані ними за здійснення діяльності із реалізації цілей, що визначені їх конституціями. Заклад вищої освіти має право отримувати і використовувати: 1) пожертвування і дарування від банків, інших кредитних установ, а також організацій і фізичних осіб; 2) кредити банків та інших кредитних установ. Структура фінансових ресурсів закладу вищої освіти визначається його Сенатом, а виконання його бюджету контролюється Аудиторською комісією» (Latvijas Republikas Saeimas Law On Institutions of Higher Education, 1995).

Державні заклади вищої освіти отримують фінансування із таких джерел (ст. 78):

1) державного бюджету на освіту у відповідності до оптимального переліку програм навчання і кількості студентів. Таке фінансування спрямоване на покриття витрат за комунальні платежі, податки, утримання інфраструктури, придбання інвентарю та обладнання, дослідницьку роботу, заробітну плату персоналу;

2) оплати навчання, що покривається державою або надається у вигляді кредитів, що підлягають поверненню або не підлягають поверненню згідно з

Постановою Кабінету Міністрів про кредитування навчання;

3) із фінансових ресурсів, призначених для реалізації певних цілей.

Міністерство освіти і науки, інші міністерства і державні структури можуть укладати договори із створеними органами самоврядування, що акредитовані державою та іншими юридичними і фізичними особами, закладами вищої освіти про підготовку певних спеціалістів або проведення досліджень з наданням відповідного державного фінансування.

Студенти, що навчаються за акредитованими навчальними програмами мають право претендувати на:

1) кредит для навчання (study loan) - кредит за рахунок коштів державного бюджету або коштів кредитних установ з поручительством держави для студентів з метою покриття плати за навчання;

2) кредит для студентів (student loan) - кредит за рахунок коштів державного бюджету або коштів кредитних установ з поручительством держави для забезпечення соціальних потреб учнів осіб (ст. 79) (Latvijas Republikas Saeimas Law On Institutions of Higher Education, 1995).

У Законі зазначено, що держава визначає кількість місць у закладах вищої освіти, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету. Порядок фінансування закладів вищої освіти за рахунок коштів державного бюджету встановлюється Кабінетом Міністрів. Прийом на місця, що фінансовані державою відбувається в порядку конкурсу (ст. 52) (Law On Institutions of Higher Education, 1995).

Заклади вищої освіти мають право розпоряджатися своєю власністю для досягнення зазначених в їх конституціях цілей. Управління власністю здійснюється окремо від переданої у їх володіння державної власності. Для придбання нерухомої власності за виділені державою бюджетні кошти заклад вищої освіти має отримати згоду Кабінету Міністрів (ст. 76) (Latvijas Republikas Saeimas Law On Institutions of Higher Education, 1995).

Відповідно до ст. 80, заклад вищої освіти має право здійснювати наступні види економічної діяльності:

1) відкривати відділення, філії та представництва;

2) укладати договори з фізичними та юридичними особами, а також здійснювати інші юридичні дії згідно з цим Законом та іншими законами;

3) оголошувати конкурси, купувати і продавати рухому і нерухому власність, різне майно та цінні папери відповідно до чинних законодавчих актів і відповідно до цілей діяльності вищого навчального закладу;

4) здійснювати економічну діяльність, що відповідає профілю закладу, доходи від якої зараховуються до бюджету закладу для його розвитку, а також вкладати отримані кошти в інші підприємства відповідно до цілей закладу вищої освіти.

Складовими системи державного фінансування закладів вищої освіти є такі:

– формула фінансування (навчання), яка пов'язана з кількістю навчальних місць;
– перформанс контракти для підготовки певної кількості фахівців та для розвитку наукової діяльності;

– формула фінансування (науки) для закладів вищої освіти, наукових установ та наукових інститутів, створених закладами вищої освіти;

– конкурсне фінансування наукової діяльності.

У 2002-2006 роках було змінено модель фінансування на історичній основі на нормативну модель фінансування на основі вхідних індикаторів, таких як кількість навчальних місць, виділених для університетів і коледжів, помножену на коефіцієнти, що відображають витрати на навчання за галузями знань та на соціальне забезпечення.

Державне фінансування вищої освіти. Виокремлюють два способи розподілу державних фінансових ресурсів закладам вищої освіти. Перший включає прямі асигнування з державного бюджету закладам вищої освіти (Cabinet of Ministers Regulations No. 994, 2006). Другий передбачає непрямі субсидії у вигляді гарантованих державою кредитів, у рамках яких держава субсидує процентні ставки за студентськими кредитами, що видані комерційними банками, покриває пільговий період, фінансує списання кредитів і виступає як вторинний гарант за банківськими кредитами (Cabinet of Ministers Regulations No. 220, 2001).

Прямі державні асигнування закладам вищої освіти здійснюються у формі фінансова самостійність університетів: досвід Латвії

субсидій, які покривають витрати на навчальний процес для певної кількості студентів на вільних бюджетних місцях (31% державного бюджету) і фінансування науки (5% державного бюджету на вищу освіту).

Розмір державного фінансування у моделі «навчальних місць» розраховується відповідно до визначеної на національному рівні формули (Cabinet of Ministers Regulations No. 994, 2006). Фінансування виділяється лише на освітні програми очної форми навчання у державних закладах вищої освіти. Розмір фінансування на 1 студента розраховується щорічно, на основі формули, яка враховує витрати на освітню програму за галуззю знань та освітнім рівнем. Зокрема, ключовими компонентами загальної формули є: 1) кількість державних навчальних місць, що щорічно визначаються Міністром освіти і науки до 1 березня; 2) основні витрати на навчальне місце; 3) витрати на соціальне забезпечення студентів; 4) коефіцієнти за предметною галуззю (Arnhold et al., 2014).

Формула фінансування за освітньою програмою бакалавра й магістра, професійною освітньою програмою (Cabinet of Ministers Regulations No. 994, 2006) містить наступні складові:

$$F_s = T_b \times [Y(k_i \times n_i) + 1,5 \times Y(k \times m_i)] + S_b + Y(n_i + m_i), \text{ де}$$

F_s – обсяг фінансування навчання;

T_b – базові витрати на навчальне місце;

k_i – коефіцієнт витрат на навчання у відповідній тематичній галузі освіти;

n_i – визначена для закладу вищої освіти кількість навчальних місць за освітніми програмами бакалавра і освітньо-професійними програмами у відповідній галузі знань;

m_i – кількість навчальних місць за освітніми програмами магістра у відповідній галузі знань;

S_b – витрати на соціальне забезпечення навчального місця за освітніми програмами бакалавра й магістра і освітньо-професійними програмами у відповідній галузі знань;

Непрямі державні субсидії закладам вищої освіти. Надаються у вигляді субсидування студентських кредитів на суму, що у 2012 році становила 3,8 млн

євро. Для отримання кредиту, що субсидується державою, позичальнику необхідно представити поручителя. Уряд гарантує 90% суми студентського кредиту позичальникам. Однак для дітей-сиріт та дітей, які не мають опікунів, гарантія Уряду складає 100%. Студентські кредити призначені для покриття плати за навчання та підтримки витрат на проживання студентів. Процентна ставка за кредитами складає до 5 %, навіть якщо фактична процентна ставка, що стягується комерційним банком, є вищою. Уряд покриває різницю між процентною ставкою, що сплачується студентом, і ставкою, що встановлює банк кредитор.

На основі проведеного аналізу у 2013-2014 рр. експерти Світового банку виокремили такі вади діючої моделі фінансування вищої освіти:

- у фінансуванні за формулою, яке базується на кількості навчальних місць відсутні компоненти результат-орієнтованого фінансування;
- перформанс контракти (performance agreements), які укладаються між закладами вищої освіти та Міністерством освіти і науки, містять певні показники ефективності (наприклад, кількість підготовлених фахівців), однак ці угоди не мають реального впливу на розподіл фінансування. Тобто за невиконання положень таких угод не передбачені санкції;
- визначення навчальних місць щороку обмежує можливості закладів вищої освіти планувати підготовку фахівців у довгостроковій перспективі;
- поточна методологія розрахунку витрат на навчання є незрозумілою в частині мети розрахунку мінімального та оптимального коефіцієнтів витрат на дослідження, а також відмінностей між витратами на дослідження у розрізі галузей знань;
- надмірна залежність від надходжень із оплати навчання (освіта) та структурних фондів ЄС (дослідження) перешкоджає фінансовій стійкості закладів вищої освіти у довгостроковій перспективі;
- неузгодженість базового фінансування навчання та досліджень у діючій моделі фінансування;
- надходження від приватних джерел недостатньо розвинені.

Враховуючи вище зазначене, у 2015 р. Кабінет Міністрів Латвії ухвалив

Розпорядження «Про запровадження нової моделі фінансування вищої освіти у Латвії» (Ministru Kabinets, 2015 p.), підтримавши пропозицію Світового банку про зміну моделі фінансування вищої освіти для забезпечення її збалансованого фінансування, що містить такі елементи:

- 1) базове фінансування навчальної діяльності (base funding), що враховує критерії кількості навчальних місць;
- 2) фінансування за досягнуті результати діяльності (результат-орієнтоване фінансування – performance-based funding), наприклад, кількість наукових публікацій, обсяг залученого фінансування, кількість випускників у певній сфері;
- 3) фінансування розвитку пропозиції вищої освіти й досліджень (development funding).

Перша складова містить два компоненти. В рамках навчального компоненту заклади отримують кошти за критерієм кількості навчальних місць. У 2016 році за цим компонентом закладам було розподілено 85,6 млн. євро. Другим компонентом першої складової є базове фінансування досліджень, обсяг якого розподіляється серед закладів на основі формули, що враховує вхідні індикатори (наприклад, витрати на технічне обслуговування інфраструктури та витрати на персонал), а також критерії, пов'язані з результативністю (наприклад, виконані дослідницькі проекти та кількість публікацій). Фінансування за цим компонентом у 2016 році склало 14,3 млн. євро.

У рамках другої складової у 2016 році 6,5 млн. євро було розподілено на основі результативності за п'ятьма критеріями, тобто між закладами було визначено фіксовану суму для кожного з наступних критеріїв:

- кількість «молодих вчених», які займаються дослідженнями (30%);
- обсяг фінансових ресурсів, залучених із міжнародних джерел для досліджень і розробок (R&D) та інших проектів (наприклад, з Horizon 2020) (25%);
- обсяг фінансових ресурсів, залучених за угодами НДДКР з державними, комерційними та іншими організаціями (крім місцевих органів влади) та залучених від органів місцевого самоврядування та компаній, що належать до місцевих органів влади (через регіональні дослідницькі проекти та субсидії) (10%);

– обсяг фінансових ресурсів, залучених від реалізації творчих та мистецьких проектів (10%).

Третій компонент передбачає фінансування від Структурних фондів ЄС і Уряду Латвії, який фінансує стратегічні проекти в рамках різних програм (наприклад, у галузі науки, техніки, інженерії та математики (STEM)).

За даними Європейської асоціації університетів, рівень фінансової автономії університетів Латвії у 2017 р. склав 93% (табл. 1).

Таблиця 1

Показники фінансової автономії університетів Литви у 2017 р.*

Показники		Зміст	Значення
Термін та тип державного фінансування	Термін державного фінансування	один рік	60%
	Тип державного фінансування	блоковий грант і відсутні обмеження на розподіл обсягу фінансування	100%
Можливість утримувати надлишкові кошти		Можуть без обмежень	100%
Можливість позичати гроші		можуть позичати гроші без обмежень	100%
Можливість володіти будівлями		Можуть продавати, існують обмеження	60%
Можливість встановлювати плату за навчання	Студенти з країн-членів ЄС	бакалаврат, магістратура, докторантура університети можуть вільно встановлювати рівень плати за навчання	100%
	Студенти з країн-не членів ЄС (бакалаврат, магістратура, аспірантура)	університети можуть вільно встановлювати рівень плати за навчання	100%
Рівень фінансової автономії (зважене значення)			93%

*Джерело: складено на основі джерела (European University Association, 2017).

Загальний рівень фінансової автономії університетів Латвії є достатньо високим (93%) за рахунок зміни правового статусу закладів вищої освіти та

диверсифікації ресурсів, що сприяло розширенню їх фінансової автономії. Наприклад, у 2012 р. між Академією мистецтв Латвії (Art Academy of Latvia, AAL) та фундацією Boris and Ināra Teterev Foundation підписано меморандум про співпрацю. Згідно якого фундація надає підтримку у вигляді: надання студентам грантів; підтримка навчальних поїздок студентів; підтримка творчих поїздок науково-педагогічних представників AAL; надання можливості AAL дотримуватися досягнень у своїх ключових сферах Art премії Academy of Latvia Prize діяльності у галузі візуальних мистецтв, дизайну та історії мистецтв.

Висновки. У результаті процесів реформування у сфері вищої освіти створені умови для підсилення автономії університетів. Зокрема зміна правового статусу закладів вищої освіти та запровадження нової трирівневої моделі фінансування, за якої фінансові ресурси державного бюджету виділяються як на забезпечення стабільності та досягнення стратегічних цілей, а ресурси Структурних фондів Європейського Союзу спрямовані на створення потенціалу закладів вищої освіти, забезпечить сектору вищої освіти можливість надавати сучасну, науково-орієнтовану вищу освіту, яка відповідає потребам суспільства та розвитку національної економіки Латвії.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у аналізі успішного досвіду країн Європи щодо запровадження механізмів розширення фінансової автономії університетів.

References

- Erins, I., Erina, J. (2015), *The Higher Education Financing System: The Case of Latvia Procedia - Social and Behavioral Sciences*. Volume 177, 22 April 2015, Pages 183-185. Retrieved from: <https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S1877042815017310?token=BB7BCB3A40E09471D88EF0B92D168E648685805C7D58EB456D8843BF5E3C159A4A43807529EC3616A2BD03B945D09A49>.
- Mhamed, A.A.S., Vārpiņa, Z., Dedze, I., Kaša, R. (2018), *Latvia: A Historical Analysis of Transformation and Diversification of the Higher Education System*. In: Huisman J., Smolentseva A., Froumin I. (eds) 25 Years of Transformations of Higher Education Systems in Post-Soviet Countries. Palgrave Studies in Global Higher Education. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-52980-6_10.

- Latvijas Republikas Saeimas (1995), Augstskolu likums [Law On Institutions of Higher Education]. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/en/id/37967-law-on-institutions-of-higher-education>.
- Latvijas Republikas Saeimas (1994), *Likums par budžetu un finanšu vadību* [Law on Budget and Financial Management]. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/58057-on-budget-and-financial-management>.
- Cabinet Regulation No. 994 of 12 December 2006, Procedures for the Financing of Institutions of Higher Education and Colleges from the Funds of the State Budget. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/en/id/149900-procedures-for-financing-institutions-of-higher-education-and-colleges-from-the-funds-of-the-state-budget>
- Cabinet Regulation No. 1316 of 12 November 2013, Procedures for the Allocation of Financial Reference Amount to State Scientific Institutions, State Institutions of Higher Education and the Scientific Institutes of State Institutions of Higher Education. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/en/id/262508-procedures-for-calculating-and-allocating-financial-reference-amount-to-scientific-institutions>.
- Cabinet Regulation No. 740 of 24 August 2004, Regulations Regarding Stipends, and other legal acts governing the financing of the sector. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/en/id/93004-regulations-regarding-stipends>.
- Cabinet of Ministers of the Republic of Latvia Regulations No 220 of 29 May 2001. Procedure for the allocation, repayment and cancellation of a study loan and a student loan from the resources of a credit institution with the government guarantee. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/en/en/id/25577>
- Arnhold, N., Ziegele, F., Vossensteyn, J. J., Kivisto, J., & Weaver, J. (2014), *Higher education financing in Latvia: analysis of strengths and weaknesses*. (World Bank Reimbursable Advisory Service on Higher Education Financing in Latvia). World Bank. http://viaa.gov.lv/files/news/24067/lv_hef_output_1_final_18mar14.pdf.
- Ministru Kabinets (2015), Par jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešanu Latvijā. Retrieved from: <https://likumi.lv/ta/id/274944-par-jauna-augstakas-izglitibas-finansesanas-modela-ieviesanu-latvija>.
- European University Association (2017), University Autonomy in Europe III: Country profiles. Retrieved from: <https://eua.eu/downloads/publications/university%20autonomy%20in%20europe%20iii%20country%20profiles.pdf>.

ФИНАНСОВАЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТЬ УНИВЕРСИТЕТОВ: ОПЫТ ЛАТВИИ

Инна Власова, кандидат экономических наук, доцент, докторант,
Институт высшего образования НАПН Украины,
ул. Бастионная, 9, 01014 г. Киев, Украина,
vlasovainnov@gmail.com

Осуществлен анализ нормативно-правового обеспечения в сфере высшего образования Литвы. Установлено, что высшие учебные заведения являются

автономными учреждениями в сфере образования и науки с правом самоуправления. Автономия высших учебных заведений предусматривает распределение власти и ответственности между государственными структурами и руководством высших учебных заведений, а также между их руководством и академическим персоналом. Выявлены источники финансирования высших учебных заведений из государственных источников. К ним относят финансовые ресурсы государственного бюджета на образование; поступления от оплаты обучения; финансовые ресурсы целевого назначения. Выделены составляющие системы государственного финансирования высших учебных заведений: формула финансирования (обучение), которая связана с количеством учебных мест; перформанс контракты; формула финансирования (науки) для высших учебных заведений; конкурсное финансирование научной деятельности. Определены способы распределения государственных финансовых ресурсов заведениям высшего образования: прямые ассигнования из государственного бюджета учреждениям высшего образования и косвенные субсидии в виде гарантированных государством кредитов. Приведены составляющие новой трехуровневой модели финансирования высшего образования. Осуществлен анализ показателей финансовой автономии университетов.

Ключевые слова: *самостоятельность (автономия) университета; источники финансирования; модель финансирования; прямое государственное финансирование; косвенное государственное финансирование; финансовая автономия университета.*

UNIVERSITY FINANCIAL AUTONOMY: EXPERIENCE OF LATVIA

Inna Vlasova, Candidate of Economic Sciences (Ph. D), Docent,
 Doctoral Candidate, Institute of higher education NAPS of Ukraine,
 9, Bastionna St., Kyiv, Ukraine 01014,
 vlasovainnov@gmail.com

The analysis of legislative support of higher education of Latvia was carried out.

It was defined, that institutions of higher education are autonomous institutions of education and science with the right to self-government. The autonomy of higher education institutions is characterised by the division of power and responsibility between the State authorities and the management of the institution of higher education, as well as between the management and the academic staff. The sources of funding of higher education institutions from state sources were found out. They include the financial resources of the state budget for education; income from tuition fees; targeted financial resources. The types of economic activity of higher education institutions were determined. The components of the system of state funding of higher education institutions were highlighted: 1) formula funding (basic funding of studies), which is related to the number of study places; 2) performance agreements for preparation of a certain number of specialists and for development of scientific activity; 3) formula funding (basic funding of science) for institutions of higher education, scientific institutions, and scientific institutes

established by institutions of higher education; 4) funding to scientific activities through competitions. The allocation methods of state financial resources for higher education institutions were determined. The first one includes direct allocations from the state budget to higher education institutions. The second one involves indirect subsidies through state-guaranteed loans. The components of new three-pillar model of state higher education funding were presented. They are: basic (base) funding, performance funding, and innovation- and profile-oriented financing. The analysis of financial autonomy indicators of universities was carried out.

Key words: *direct state funding; indirect state funding; funding model; sources of funding; university autonomy; university financial autonomy.*